

La Roșia Montană se află cel mai important complex de mine aurifere subterane din perioada romană, cunoscut în lume, zona fiind eligibilă pentru includerea în Patrimoniul Mondial UNESCO, relevă raportul întocmit în 2010 de profesori arheologi de la universitățile Oxford și Leicester.

Raportul a fost prezentat, joi, într-o conferință de presă, susținută de Șerban Sturdza, vicepreședinte al Ordinului Arhitecților din Români (OAR) și al fundației Pro Patrimonio, Sergiu Nistor, președintele ICOMOS România, Ștefan Bâlici, vicepreședinte al Asociației "Arhitectură. Restaurare. Arheologie" (ARA), și Alexandru Dragoman, cercetător la Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan" al Academiei Române.

"Autorii au integrat dovezile găsite la Roșia Montană în contextul internațional. Am examinat, de asemenea, și potențialul zonei, observând și dezvoltarea altor situri din Patrimoniul Mondial, după înscrierea lor în UNESCO, pentru a arăta că Roșia Montană are importanța și potențialul necesare de a deveni la rândul ei sit al Patrimoniului Mondial", se arată în prefața raportului.

Experții britanici concluzionează că "peisajul cultural de la Roșia Montană este de o importanță internațională excepțională", minele romane din zonă reprezentând "cel mai important complex de mine aurifere subterane din perioada romană cunoscut în lume".

"În văile Corna și Roșia Montană, precum și în munții de la Cârnic, Cetate, Cârnicel și Jig-Vaidoaia, minele romane, medievale, de secol 18 și 19, precum și galeriile și instalațiile perioadei comuniste au creat laolaltă un palimpsest unic al explorării", se arată într-un rezumat al raportului. De asemenea, peisajul de suprafață, incluzând locurile de procesare a minereurilor, așezări, biserici și cimitire constituie, alături de amenajările subterane, o istorie extraordinară de bine documentată a explorării miniere din perioadele romană și medievală, din modernitatea timpurie și din perioada comunistă, se mai arată în raport.

Potrivit participanților la conferință, acest raport a fost realizat, în 2010, de profesori arheologi de la universitățile Oxford și Leicester din Marea Britanie, sub coordonarea Ministerului Culturii, cu o finanțare de 10.000 de lire sterline asigurată de fundația Pro Patrimonio, în baza unui protocol de colaborare încheiat cu mai mulți ani în urmă între ONG și instituție.

Fundația nu a avut însă acces la raport, documentul fiind remis Ministerului Culturii, care nu l-a făcut public. Pe de altă parte, ministerul a asigurat, din fonduri publice, banii necesari pentru deplasarea de patru zile a experților britanici la Roșia Montană, în urma căreia a fost întocmit raportul, a spus vicepreședintele ARA Ștefan Bâlici.

Totodată, în ianuarie 2011, Comisia Națională a Monumentelor Istorice a votat în unanimitate pentru înscrierea Roșia Montană în Lista tentativă a României pentru UNESCO.

Deși dispunea și de documentația necesară pentru înscrierea Roșiei Montane pe lista tentativă, depusă de OAR și ARA, Ministerul Culturii nu a făcut demersuri în acest sens nici până în prezent.

În schimb, în iulie 2011, Direcția de Cultură Alba a emis certificatul de descărcare arheologică pentru Masivul Cârnic. Ministerul Culturii a mai emis un certificat de descărcare de sarcină

arheologică pentru Masivul Cărnic, în 2004, acesta fiind anulat în instanță trei ani mai târziu, în urma acțiunii asociației Alburnus Maior. Și certificatul emis în 2011 a fost atacat în instanță, a precizat Bălci.

Vicepreședintele ARA a mai precizat că, pentru includerea unui sit pe lista tentativă pentru UNESCO, nu este nevoie de acordul autorităților locale, în această primă etapă cel mai important fiind să se dovedească valoarea universală excepțională a sitului.

Într-o conferință susținută pe 23 septembrie în Capitală, reprezentanții Pro Patrimonio au acuzat Ministerul Culturii de blocarea includerii zonei Roșia Montană în Patrimoniul Mondial UNESCO și au reclamat secretizarea raportului arheologic al profesorilor britanici referitor la masivul Cărnic.

Președintele fundației, arhitectul Șerban Cantacuzino, a susținut că a fost contactat, la Londra, de reprezentanți ai Ministerului Culturii, pe vremea ministrului Kelemen Hunor, care i-au explicat că își doresc salvarea patrimoniului de la Roșia Montană și că vor să pregătească dosarul necesar procesului de includere, însă ministerul nu are bani pentru efectuarea raportului arheologic.

Fostul ministru al Culturii Kelemen Hunor declara, pe 24 septembrie, corespondentului MEDIAFAX, că raportul întocmit în urmă cu trei ani pe tema vestigiilor istorice de acolo se află în posesia sa, și nu la minister.

"Raportul se află la mine și la membrii echipei britanice care l-a întocmit. Asta a fost înțelegerea. Raportul îl păstrez, poate că îl voi publica la un moment dat", a spus Kelemen Hunor, precizând însă că raportul a fost prezentat și Comisiei Naționale de Arheologie, care a dat însă aviz favorabil, în unanimitate, pentru descărcare de sarcină arheologică a Masivului Cărnic.

Fostul ministru a explicat că i-a chemat în țară pe experții britanici în scopul de a întocmi un raport pentru el. "Am constatat că Ministerul Culturii nu avea posibilitatea legală să plătească onorariul pentru acești arheologi, iar din acest motiv nici comanda nu a făcut-o ministerul. Una dintre persoanele care a venit cu oferta a fost Șerban Cantacuzino, că adună el bani, și au mai fost și alte persoane care au spus că pentru un astfel de raport neutru și pentru plata echipei din Marea Britanie dau și ei niște bani necesari", a afirmat Kelemen Hunor.

"În 2010, eu eram confruntat cu următoarea situație: aveam punctul de vedere al arheologilor care au pregătit raportul de cercetare arheologică, întocmit de arheologi angajați de investitor - RMGC, pentru că așa spune legea, care era clar în favoarea exploatării. Erau foarte mulți specialiști, și din zona Academiei Române, și din alte structuri neguvernamentale, care spuneau că nu e bine să se facă exploatarea minieră. Erau puncte de vedere divergente. Și era foarte important pentru mine, așa cum cred că este pentru orice decident, să am un punct de vedere corect, coerent, neutru, din partea unor specialiști care nu sunt implicați de nicio parte", a mai explicat fostul ministru al Culturii.

El a mai declarat, tot cu o lună în urmă, că nu se pot face demersuri pentru includerea Roșiei Montane în UNESCO împotriva voinței autorităților locale, pentru că acestea trebuie să aibă

grijă de un monument inclus în Patrimoniul Mondial și să vină cu planul de management pentru monumentul respectiv, iar autoritățile locale din Roșia Montană s-au declarat, încă din 2010, împotriva acestui proiect.

În 14 iulie 2011, Ministerul Culturii anunța că Direcția Județeană pentru Cultură Alba a emis, în aceeași zi, certificatul de descărcare de sarcină arheologică pentru o parte din Masivul Cârnic.

"Acesta este primul pas necesar în procesul de a asigura salvarea, conservarea și valorificarea moștenirii arheologice și arhitectonice de la Roșia Montană", se spunea în comunicatul ministerului, în care era menționat și un plan în acest sens inițiat de ministrul de atunci, Kelemen Hunor.

Pe 15 iulie 2011, a fost încheiat un protocol între Institutul Național al Patrimoniului și Roșia Montană Gold Corporation (RMGC), prin care compania alocă o finanțare de 70 de milioane de dolari pentru restaurarea și punerea în valoare a unor monumente, în condițiile aprobării exploatării miniere.

Protocolul nu a fost făcut public până pe 21 octombrie 2013, când Ministerul Culturii a fost executat silit de ActiveWatch și Asociația pentru Monitorizarea Justiției, după ce, printr-o sentință din 25 martie 2013, Tribunalul București a obligat instituția să facă public acest document, solicitat de cele două ONG-uri.

Includerea zonei Roșia Montană în patrimoniul UNESCO este una dintre revendicările celor care se opun proiectului minier.

Adversarii proiectului minier mai cer cer retragerea proiectului de lege care reglementează exploatarea minereurilor din perimetrul Roșia Montană, anularea contractului cu Roșia Montană Gold Corporation (RMGC), interzicerea exploatărilor cu cianuri în România și demiterea celor patru inițiatori ai proiectului de lege, miniștrii Dan Șova, Rovana Plumb, Daniel Barbu și directorul ANRM Gheorghe Duțu.

Din 1 septembrie, în Capitală și în mai multe orașe din țară, dar și peste hotare au loc proteste ale celor care se opun proiectului minier de la Roșia Montană.

Sursa: Mediafax